ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Miluše Doškové a soudců a JUDr. Vojtěcha Šimíčka a JUDr. Jaroslava Vlašína v právní věci žalobců: **a) M. T., b) nezl. N. V.,** zastoupený zákonnou zástupkyní M. T., oba zastoupeni Mgr. Veronikou Moudrou, advokátkou se sídlem Ke Džbánu 566/2, Praha 6, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra,** se sídlem Praha 7, Nad Štolou 3, pošt. schránka 21/OAM, v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 23. 7. 2002, č. j. OAM-950/VL-19-P16-2002, o kasační stížnosti žalobců proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 29. května 2003, č. j. 11 Az 37/2003-17,

takto:

Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 29. května 2003, č. j. 11 Az 37/2003-17, **se zrušuje** a věc **se** mu **vrací** k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

Kasační stížností podanou v zákonné lhůtě se žalobci jako stěžovatelé domáhají zrušení rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 29. května 2003, č. j. 11 Az 37/2003-17, jímž byla zamítnuta jejich žaloba (opravný prostředek) proti rozhodnutí Ministerstva vnitra, odboru azylové a migrační politiky ze dne 23. 7. 2002, č. j. OAM-950/VL-19-P16-2002, kterým bylo podle § 25 písm. d) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon o azylu) zastaveno řízení o udělení azylu z důvodů opakovaného nedostavení se k pohovoru ve dnech 11. 7. 2002 a 22. 7. 2002. Městský soud vycházel ze skutečnosti, že prvá žalobkyně byla k pohovoru řádně předvolána a svou neúčast neomluvila, když tvrzení o telefonické omluvě nelze nijak doložit. V době pohovoru měla žalobkyně pobyt v Pobytovém středisku v Kostelci nad Orlicí, které svévolně opustila. S přihlédnutím k této skutečnosti také městský soud posoudil jako účelové tvrzení prvé žalobkyně, že se k pohovorům nemohla dostavit pro omezení v možnosti cestování z důvodů rizikového těhotenství, když ani z předložených

lékařských zpráv žádná omezení nevyplynula. Navíc, pokud by se prvá žalobkyně v souladu se zákonem zdržovala v určeném pobytovém středisku, nemusela by k pohovorům cestovat.

Proti tomu stěžovatelé v kasační stížnosti zejména namítají, že prvá stěžovatelka se sice nedostavila k pohovorům, ovšem měla k tomu vážné zdravotní důvody, proto také svou neúčast u pohovoru, který se měl konat dne 11. 7. 2002 telefonicky omluvila. O termínu druhého pohovoru se dozvěděla až dne 30. 7. 2002. Žalovaný ani telefonickou omluvu nepopírá, jen tvrdí, že se stěžovatelka měla omluvit písemně. O tom však nebyla poučena a žalovaný tedy jednal v rozporu s ust. § 3 odst. 2 správního řádu. Soud k této skutečnosti pak vůbec nepřihlédl. Závažnost důvodů, pro které se stěžovatelka nedostavila k pohovoru, soud nesprávně posoudil, když se nezabýval podstatou zdravotních problémů stěžovatelky, která byla ve 20. týdnu rizikového těhotenství. Nesprávně soud hodnotil i povinnost zdržovat se v pobytovém středisku. Stěžovatelka již dne 29. 3. 2002 požádala za sebe i druhého stěžovatele o souhlas ke změně pobytu a v souladu s ust. § 82 odst. 1 azylového zákona opustila středisko. Po podání žádosti se již zdržovala na nové, stávající adrese, a pobytové středisko navštěvovala pravidelně v souladu s ust. § 82 a § 72 odst. 2 zákona o azylu. Povolení k pobytu mimo pobytové středisko stěžovatelé obdrželi dne 30. 7. 2002. Není tedy pravdou, že by stěžovatelé neplnili povinnosti vyplývající z azylového zákona, ani že by svévolně opustili pobytové středisko. Důvodem pobytu v Praze bylo právě rizikové těhotenství, pro které byla sledována na gynekologicko – porodnickém oddělení nemocnice Na B. v P. 8. Dne 16. 7. 2002 se stěžovatelka podrobila testu plodové vody, po němž jí byl nařízen klid na lůžku po dobu 14 dnů a kontrolní prohlídka za týden. Z toho plyne, že účast při pohovoru dne 22. 7. 2002 by vážně ohrozila její zdraví. Dále stěžovatelé namítají, že předvolání k pohovoru, který se měl konat dne 22. 7. 2002 jim nebylo řádně doručeno, neboť podmínky ust. § 24 odst. 3 zákona o azylu nebyly splněny. Písemnosti lze totiž takto doručovat jen v případě, kdy je hodnověrně zjištěno, že se žadatel o udělení azylu dlouhodobě nezdržuje v místě, kde je hlášen k pobytu a že místo jeho pobytu není známo - prvá stěžovatelka však adresu pobytu pobytovému středisku řádně sdělila. Důvody postupu podle daného ustanovení nejsou zdůvodněny ani v rozhodnutí žalovaného ani v napadeném rozsudku. Stěžovatelé proto namítají důvody kasační stížnosti uvedené v § 103 odst. 1 písm. a, b, d) s. ř. s. a z těchto důvodů navrhují zrušení rozsudku městského soudu a vrácení věci tomuto soudu k novému projednání a rozhodnutí a současně přiznání odkladného účinku této kasační stížnosti.

Dne 22. 7. 2003 stěžovatelé doplnili kasační stížnost tak, že s ohledem na nepřesnost tvrzení kasační stížnosti o telefonické omluvě nahrazují toto tvrzení tím, že stěžovatelé připouštějí neúčast u pohovorů, ovšem způsobenou tím, že prvá stěžovatelka se z vážných zdravotních důvodů nemohla dne 1. 7. 2002 dostavit k pravidelnému hlášení svého pobytu mimo pobytové středisko podle § 82 zákona o azylu, svou neúčast na hlášení však omluvila telefonicky. Pracovnice pobytového střediska jí však vůbec neupozornila na pohovor, tedy se o něm vůbec nedozvěděla a svou účast na něm nemohla omluvit. Pracovnice pobytového střediska její omluvu přijala a sdělila jí, že se na další hlášení má dostavit opět za 30 dnů; proto se dostavila dne 1. 8. 2002, kdy teprve zjistila, že se měla dostavit k pohovorům.

Žalovaný v písemném vyjádření ke kasační stížnosti označil kasační stížnost za nedůvodnou a navrhl její zamítnutí.

Nejvyšší správní soud v prvé řadě vážil nezbytnost rozhodnutí o návrhu na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti podle § 107 s. ř. s. a dospěl k závěru, že o něm není třeba rozhodovat tam, kde je o kasační stížnosti věcně rozhodováno bez prodlení (tedy ihned

po jejím předložení Nejvyššímu správnímu soudu a nezbytném poučení účastníků řízení), tedy za situace, kdy skutečnosti tvrzené jako důvod pro přiznání odkladného účinku ani nemohou nastat.

Důvodnost kasační stížnosti posoudil Nejvyšší správní soud v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů (§ 109 odst. 2, 3 s. ř. s.).

Stěžovatelé namítají jednak nedostatek skutkových zjištění, a to správním orgánem i soudem, porušení zákona při zjišťování skutečného stavu a jednak nezákonnost, spočívající v nesprávném posouzení právní otázky.

Prvotní jsou námitky týkající se nedostatečného zjištění skutkového stavu, když jen na základě úplného a řádného zjištění všech rozhodných skutečností lze stavět právní závěry o naplnění zákonných podmínek pro rozhodnutí.

K tomu ze správního spisu vyplývá, že prvá stěžovatelka požádala o udělení azylu dne 1. 2. 2002, a to i za druhého stěžovatele, pohovor absolvovala dne 25. 4. 2002. Další předvolání k pohovoru na den 11. 7. 2002 je opatřeno záznamem, že se nepodařilo doručit písemnost do vlastních rukou, proto byla doručena podle § 24 odst. 2 zákona o azylu a byla uložena v azylovém zařízení a vyvěšena od 1. 7. 2002 do 10. 7. 2002, stejně tak předvolání na den 22. 7. 2002, kdy předvolání bylo vyvěšeno od 12. 7. 2002 do 22. 7. 2002. Na to bylo řízení dne 23. 7. 2002 zastaveno.

Zastavit řízení podle § 25 odst. 1 písm. d) zákona o azylu (ve znění rozhodném v r. 2002) je mj. možno v případě, že žadatel o udělení azylu se bez vážného důvodu opakovaně nedostavuje k pohovoru, když taková povinnost je mu uložena ust. § 23 odst. 2 téhož zákona. K naplnění podmínek pro zastavení řízení je tedy třeba nedostavení se k pohovoru, a to opakovaně – tedy nejméně ve dvou případech, a navíc nedostavení se nesměl bránit žádný závažný důvod. Prvotním předpokladem ovšem je řádná vědomost o pohovorech, tedy, že žadatelé o azyl byli o pohovorech v souladu se zákonem vyrozuměni. To stěžovatelé popírají, když zejména při druhém pohovoru nespatřují důvodným doručování podle § 24 odst. 2 zákona o azylu.

Podle § 24 odst. 1 zákona o azylu se písemnosti doručují do vlastních rukou žadatele o udělení azylu. Teprve pokud se písemnost takto nepodařilo doručit, přichází v úvahu doručování uložením v přijímacím nebo pobytovém středisku, kde je žadatel o udělení azylu hlášen k pobytu, nebo v ministerstvem určeném azylovém zařízení, je-li hlášen k pobytu mimo azylové zařízení. Oznámení o uložení nedoručené písemnosti se vyvěsí v přijímacím nebo pobytovém středisku na úřední desce. Nevyzvedne-li si adresát zásilku do 10 dnů od uložení, považuje se poslední den této lhůty za den doručení, i když se adresát o uložení nedozvěděl. Stěžovatelé byli hlášeni k pobytu v Pobytovém středisku Kostelec nad Orlicí, ovšem na základě žádosti ze dne 29. 3. 2002 jim byl dne 18. 6. 2002 udělen souhlas se změnou místa hlášeného pobytu (č. j. OAM-6-80/KO-2002) na adresu K.S. 19/532, P. 8 – K., u M. D. (stěžovatelce předáno dne 30. 7. 2002), a podle zprávy Policie ČR, Služby cizinecké a pohraniční policie ze dne 12. 6. 2002 o kontrole pobytu stěžovatelů, se na této adrese skutečně zdržovali. Souhlas k pobytu byl prvé stěžovatelce předán až dne 30. 7. 2002. Vzhledem k tomu, že souhlas není udělován formou správního rozhodnutí a zákon o azylu neváže účinnost souhlasu na doručení žadateli, nelze označit pobyt stěžovatelů mimo pobytové středisko po datu vydání souhlasu za svévolné opuštění, jak je vyznačeno v evidenčním listě, kde je zaznamenán svévolný odchod dne 29. 6. 2002 (správnosti tohoto

údaje nenasvědčuje již výsledek kontroly pobytu na nové adrese tomuto datu předcházející, nehledě k tomu, že navrhovatelka tvrdí, že pobytové středisko opustila po podání žádosti o změnu adresy v režimu ust. § 82 odst. 1 zákona o azylu). V době předvolání k oběma pohovorům tedy správní orgán musel vědět o tom, že žadatelé o azyl mají povolen pobyt na jiné adrese a že se na ní fakticky zdržují. Proto měla být předvolání k pohovorům doručována podle § 24 odst. 1 zákona o azylu na tuto adresu a teprve po případném neúspěchu mohlo být doručováno podle § 24 odst. 2 téhož zákona.

Vzhledem k tomu, že nebyly splněny podmínky řádného doručení předvolání k pohovorům, není již rozhodné, zda prvé stěžovatelce bránily v účasti vážné důvody či nikoliv.

Ve správním řízení tedy nedošlo k řádnému doručení předvolání k pohovorům, a tato vada řízení ovlivnila zákonnost vydaného rozhodnutí. Soud tedy měl správní rozhodnutí pro tuto vadu zrušit. Tím jsou naplněny podmínky ust. § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. Městský soud pak vzal za prokázané skutečnosti, které ze spisu nevyplývaly (a naopak nevzal zřetel na skutečnosti ve spise doložené) a v důsledku toho nesprávně posoudil naplnění podmínek pro zastavení řízení (§ 103 odst. 1 písm. d/ s. ř. s.).

Pokud ovšem namítali stěžovatelé i naplnění podmínek kasační stížnosti podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., nespecifikovali v čem spatřují nesprávnou aplikaci hmotného práva soudem v dané věci, když pod tento důvod zahrnuli námitky odpovídající ustanovení § 103 písm. b) a d) s. ř. s. Naplnění podmínek podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Nejvyšší správní soud v dané věci neshledal.

Nejvyšší správní soud tedy dospěl k závěru, že kasační stížnost je z výše uvedených hledisek důvodná, a proto napadený rozsudek městského soudu podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zrušil, a to pro vady řízení. Věc mu současně věc vrátil k dalšímu řízení, v němž je podle odst. 3) téhož ustanovení vázán právním názorem Nejvyššího správního soudu.

O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodne podle § 110 odst. 2 s. ř. s. městský soud v novém rozhodnutí.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 9. 10. 2003

JUDr. Miluše Došková
předsedkyně senátu